

Historia św. Stanisława

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- przedstawienie historii św. Stanisława;
- ukazanie znaczenia stawania w obronie słabszych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- przedstawia podstawowe fakty z życia św. Stanisława;
- wymienia zachowania króla, które nie podobały się biskupowi Stanisławowi;
- tłumaczy, w jaki sposób biskup Stanisław chciał nakłonić króla do nawrócenia;
- omawia, jak zakończył się spór króla i biskupa;
- określa, czego uczy nas biskup Stanisław;
- uzasadnia konieczność stawania w obronie słabszych.

Pojęcia i postaci

św. Stanisław biskup, nawrócenie, pokuta, upomnienie.

Wartości

stawanie w obronie słabszych, umiejętne upominanie bliźnich.

Metody i środki

opowiadanie, praca z tekstem źródłowym na podstawie pytań, rozmowa kierowana, praca z podręcznikiem.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Pod Twoją obronę.

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę potrafił opowiedzieć historię św. Stanisława biskupa; będę wiedział, dlaczego biskup Stanisław zwracał uwagę królowi; będę potrafił wyjaśnić, czego uczy nas biskup Stanisław.

Metoda – opowiadanie. Nauczyciel wprowadza uczniów w historię św. Stanisława: pochodził z rycerskiego rodu ze Szczepanowa; odebrał bardzo dobre wykształcenie w Tyńcu, Gnieźnie i Paryżu; został księdzem, a następnie biskupem krakowskim; był znany z pięknych kazań oraz z troski o biednych i ubogich.

Następnie nauczyciel tłumaczy uczniom, że czas, w którym św. Stanisław był biskupem krakowskim, przypadał na okres panowania króla Bolesława Śmiałego. Król uciskał poddanych, rządził z surowością, nie potrafił wybaczać poddanym i nie szanował ich. W obronie uciskanego przez króla ludu stanął biskup Stanisław. Doprowadziło to do konfliktu pomiędzy królem i biskupem.

Metoda – praca z tekstem źródłowym na podstawie pytań. Uczniowie otrzymują fragment z dzieła Jana Długosza *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego* (załącznik nr 1). Nauczyciel wyjaśnia, że Jan Długosz rok po roku zapisywał najważniejsze wydarzenia z historii Polski, opisał również spór króla i biskupa.

Uczniowie zapoznają się z tekstem, po czym pisemnie odpowiadają na pytania (załącznik nr 2). W przypadku obawy, iż uczniowie nie poradzą sobie sami z tym zadaniem, można wykonać je wspólnie, ewentualnie czytać tekst fragmentami i zadawać pytania kolejno. (Pytania można wcześniej wydrukować i rozdać uczniom). Uczniowie odczytują swoje odpowiedzi na pytania. Nauczyciel sprawdza, czy są poprawne. Podsumowując to ćwiczenie, nauczyciel wskazuje na stopniowanie zachowania św. Stanisława. Najpierw rozmowa w cztery oczy, później przy świadkach, dopiero potem kary. Należy podkreślić, że działanie biskupa miało doprowadzić do nawrócenia króla. Nauczyciel tłumaczy uczniom, że król nie tylko nie zmienił swojego postępowania, ale pałał coraz większym gniewem na biskupa. Ostatecznie

przyszedł do krakowskiego kościoła Na Skałce i zabił św. Stanisława, gdy ten odprawiał Mszę Świętą. Za karę musiał udać się na pokutę do klasztoru.

Metoda – rozmowa kierowana. Nauczyciel prowadzi z uczniami rozmowę, na temat tego, czego uczy nas postawa biskupa Stanisława. Rozmowa powinna doprowadzić do wniosku, że zawsze mamy stawać w obronie słabszych, otwierać serca na potrzeby skrzywdzonych, umiejętnie napominać tych, którzy źle postępują.

Praca z podręcznikiem. Uczniowie wykonują ćwiczenie 2 z podręcznika.

Podsumowanie lekcji. Św. Stanisław sprzeciwiał się królowi, który uciskał poddanych. Pomimo wielu napomnień ze strony biskupa król nie zmienił swojego zachowania. Co więcej, w złości zabił biskupa Stanisława, który uczy nas, żebyśmy stawali w obronie słabszych i pomagali pokrzywdzonym.

Modlitwa na zakończenie

Z podręcznika (z punktu „Dla ducha”).

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – praca z tekstem źródłowym;
- historia – rola i znaczenie św. Stanisława dla historii Polski.

Załącznik nr 1

Biskup krakowski Stanisław nie mógł dłużej ścierpieć pogłębiającej się stale przykrej i trudnej do zniesienia surowości i coraz większego pogrążenia się w występku króla polskiego Bolesława (...). Odważnie, nie zdając sobie sprawy [z niebezpieczeństwa], podniósłszy głos i najpierw bez świadków, łagodnie i po ojcowsku, ze łzami, (...) gani i błaga króla Bolesława, by haniebnym, przeciwnym prawu natury grzechem nie plamił godności królewskiej (...). Twierdzi, że Bóg łatwo mu wybaczy wszystkie jego brudne występki i zaniedbania nawet wielkie, jeśli je porzuci i jeżeli szczerze nawróciwszy się do Boga z sercem pokornym i skruszonym, będzie pokutował. (...) Kiedy świątobliwy biskup krakowski Stanisław zauważył, że król Bolesław zlekceważył jako rzecz małej wagi te upomnienia, dobrawszy sobie kilku panów ostrzej napomniął króla, by zmienił swoje życie (...) [Oświadczył] Że nadto on sam jako biskup, któremu Bóg powierzył pieczę, nie spocznie, ale karami [zalecanymi] przez Stolicę Apostołów, i karami kościelnymi w miarę sił położy kres jego uchybieniom i występkom. Nie wzruszyło króla polskiego Bolesława to zbawienne i pożyteczne upomnienie biskupa krakowskiego Stanisława (...). Rozdrażniony uniósł się na świątobliwego męża, (...) takim gniewem, że kiedy świątobliwy biskup wychodził z pałacu, w którym się to działo, obrzucił go wyzwiskami i obelżywymi słowami, z groźną twarzą wśród pogrózek powtarzając, że w miarę sił pomści ten szalony i nierozważny czyn, jakiego biskup dopuścił się wobec niego.

Jan Długosz, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, Księga 3.

Załącznik nr 2

Pytania do tekstu Jana Długosza:

- A. Jakich zachowań króla nie tolerował biskup Stanisław?
- B. W jaki sposób na początku biskup Stanisław chciał nakłonić króla do zmiany zachowania?
- C. Co zrobił biskup Stanisław, gdy zobaczył, że jego działania nie przynoszą efektów?
- D. Jakie ostateczne kroki zamierzał podjąć biskup Stanisław?
- E. Jak zareagował król na upomnienie?

- A. Biskup Stanisław nie tolerował surowości i występków.
- B. Biskup Stanisław rozmawiał z królem i upominał go bez świadków.
- C. Napomniął króla w obecności świadków.
- D. Zamierzał nałożyć na króla kary kościelne.
- E. Król zareagował gniewem, złością, obelgami, groźbami.